BANU MIA VIRAH

બનુમીયા વિરહ

રચનાર તથા પ્રસિદ્ધ કરનાર

શા૦ ગજ્જલ ઝવેરદાસ નારેથણીયા

રાણપુર સુધારા શુભેચ્છક મંડળીના આગેવાન

મેં૦ ઝવેરદાસ કુબેરદાસ રાણપુરના તથા

પ. છોટાલાલ ભુધરદાસ અમદાવાદના

બંનેની મદદથી

અમદાવાદ

માણેકચોક આગળ કાગદીઓળની સામે

શા૦ હીરાભાઈ પુંજાશાના મકાનમાં

“અમદાવાદ ટાઇમ્સ” પ્રેસમાં

કાળીદાસ સાંકળચંદે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૩૯——સને ૧૮૮૩

કિંમત ૩ આના

પ્રસ્તાવના.

આ વીર પુરૂષ શાહઆલમના પછી તેના વંશગો તેરમી પેઢીએ થયા. મુળ તે પેગમ્બરના વંશના ને તેઓ પ્રાચીન કાળમાં બુખારામાં વસતા હતા, તે ઉપરથી તે બુખારી સૈયદ કહેવાય. ત્યાર પછી પંજાબ દેશમાં ઊચ ગામ છે ત્યાં વસ્યા ને તેમની મુળ ગાદી હાલમાં ત્યાં છે. પછી ત્યાંથી પટ્ટણમાં આવ્યા, ત્યાંથી અમદાવાદમાં આવ્યા, ઈ. સ. ૧૪૧૧માં અહમદશાએ અમદાવાદ વસાવ્યુ તે વખતે આ વીર પુરૂષના વડીલો સૈયદ બુરાનુદ્દીન ઉરફે કુતબે આલમ અહમદશાને અમદાવાદ વસાવવાનો વીચાર બતાવ્યો ને તે વીચાર બાદશાહાને પણ યોગ્ય લાગ્યો તેથી પોતાના સૈયદનું વચન માન્ય રાખી અમદાવાદ વસાવ્યુ. સૈયદ બુરાનુદ્દીનને અગીયાર દીકરા હતા તેમાં શાહઆલમ પ્રતાપી થયા ને ત્યાંથી તેઓ શાહી સૈયદ કહેવાયા.

અમદાવાદમાં શાહઆલમના રોજા પાસે રસુલાબાદ નામનું પરૂ હતુ ત્યાં તે રહેતા હતા ત્યાંથી તેઓ ધંધુકે આવ્યા. ત્યાર બાદ રાણપુરના પરમાર ગરાશીયાઓ તેમને કેટલોક ગરાસ તથા રહેવાને "ઓપડા" ઘર આપીને ધંધુકેથી રાણપુર તેડી લાવ્યા. તે ગરાસ રાણપુરમાં હાલ પણ ખાય છે.

બનુમીયાનો જન્મ ઈ સ. ૧૮૫૮-૫૯ મા થયેલો, તે મણે સાત વરસની ઊમરથી ગુજરાતી અભ્યાસ શરૂ

એટલુજ નહી પણ ઊરદુ, આરબી, ફારસ . . . . નાગર પણ અભ્યાસ સારો કર્યો હતો. તે વખતે તેમની ઊમર ૧૬ વર્ષની હતી તેથી તેમણે ટુંકી મુદતમાં ઉપલી ભાષાનું જ્ઞાન સારૂ મેળવ્યુ હતુ. તે પછી તેમને નકામો વખત ગુમાવવો ગમતો નહી હતો તેથી ખાનગી રીતે ઇંગ્રેજી તથા સંસકૃત અભ્યાસ પણ સાધારણ કરયો હતો.

ઝાલાવાડને હાલાર પ્રાંતના શીતળા ખાતાના આ. સુપ્રીનટેનડેન્ટ સૈયદ. સરદારમીયા નનામીયા બનુગીયાના પીતા થયા તેમના સાથે સ્વારીમાં ફરવું થતુ હતુ ત્યાંથી તેમને તેજ ખાતામાં સુપ્રીનટેનડેન્ટ સાહેબે વે સીનેટરની આકટીંગની જગા એક માસની ધ્રાંગધરામાં આપી ને એજ પ્રમાણે બીજા માસમાં બોટાદ પણ આકટીંગની જગા આપી ને ત્યાર પછી પોરબંદરમા બદલી કરયા. પોરબંદરમાં થોડા માસ રહ્યા પછી જસદણ બદલી થઈ, પોરબંદરથી જસદણ જતા ધોળા સ્ટેશન ઉતર્યા ત્યા આગળ ભાવનગર ગોંડલ રેલવે ખાતાના મીરખાન હંટર સાહેબને બનુમીયા મળ્યા તો તેમને પોલીસ ઇન્સપેકટરની જગો એક માસ પછી આપવાનું સાહેબે કહ્યુ હુકમ લખીશુ પોતાની બદલી જસદણ થવાથી પોતે રાણપુર આવ્યા ને રાણપુર જસદણ ગયા ને ત્યાં બે દીવસ રહ્યા તે વખતમાં જસદણમાં દુષ્ટ કોલેરાનો મરજ ચાલતો હતો તેથી બનુમીયાને પણ એ દુષ્ટ કોલેરાની અસર થવાથી રાણપુર આવ્યા; બે ત્રણ દીવસ રાણપુરમાં સીક રહી, પોતાના સર્વ સ્નેહીની છેલ્લી મલાકાત લેઈ તા૦ ૧૪ મી માહે સપટેંબર સન

રાતના અગીયાર વાગતાને સુમારે આ જુ
ડી દુનિયાનો ત્યાગ કર્યો. બનુમીયા દેશી કારીગરીને ઉત્તેજ
ન આપવામાં તથા દેશી ચીજ વાપરવામાં તથા બાળ લગ્ન
થી થતી અડચણોનો નાશ કરવામાં તથા જાતી બંધનથી થ
તી અડચણો દુર કરવામાં તથા જગતના બનાવનારનેજ
માનવો વગેરે સુધારના કામમાં તન મન ને ધનથી ઘણી
હોંશ બતાવતા હતા. સ્વર્ગવાશી કરશનદાસ મુળજી કત,ની
તી વચન તેમને રોજ વાંચવાનો નિયમ હતો. દેશી ચીજ
પોતે જીવતાં સુધી વાપરી એટલુજ નહી પણ અર્થ શાસ્ત્ર
મ કહે છે કે સોંઘી ચીજ મળે તે લેઈ વાપરવા પણ તે
ચીજ એવી હોવી જોઈએ કે વાપરેલી ચીજ છેવટે ઉપયો
ગમાં આવે. પોતે સુધરી બીજાને સુધરવાનો યત્ન કરવો
એમાં ઘણી ઉમંગ ધરાવતા હતા. મંત્ર, જંત્ર, આદી વેહે
મોકીયાને તે માનતા નહી હતા. બનુમાયનો [illegible]નો વિજય
નામની ચોપડી તથા બાવનસભા નામનું નાટક તથા બનુ
મીયા બાવની નામની ચોપડી છપાવી બાહાર પાડવાનો વિચાર
હતો પણ તે અચાનક દુષ્ટ કોલેરાના રોગથી તે બાહાર પા
ડવાનું બન્યુ નથી. હું ને બનુમીયા બંને સાથે ભણતા હ
તા મેં થોડો ગુજરાતી અભ્યાસ કરી નિશાળ છોડેલી. મા
રે તથા બનુમીયાને નાનપણથીજ પ્રીતી હતી. ને મારા
વધા તેમના વિચાર મળતા હતા. ઊરદુ ભાષામાં તાલીમ
નામુ શીખવવાનું મને કહ્યુ હતુ તેમજ હરકોઈ પુસ્તક છ
પાવવામાં નાણાં વીગેરેની મદત આપવા મને વખતે વખ
ત કહેતા હતા, ને પોતે થોડા માસ નોકરી કરી એ

મા ખાનગી રીતે કાયદાનો અભ્યાસ કરી ... વકીલ
ની પરીક્ષા આપવા જવાનો વિચાર કરયો હતો પણ અચા
નક મૃત્યુ થવાથી બની શકયુ નહી. આગળ ઘણા વરસ
ઉપર મારા વડીલો અતરંના ગરાશીયાઓનો કારભાર કરતા
હતા તેથી મારા વડીલોને તથા બનુભીપાના વડીલોને પણ
ઘણો સ્નેહ હતો તે પ્રમાણે હાલ પણ છે.

આવા સારા વીચારવાવાળો મિત્ર દુષ્ટ કોંસરાનો રોગ
થવાથી પોતાના દેહનો ત્યાગ કરયો તેથી મારા મનને વિયો
ગનુ દુખ સહન થઈ નહી શકવાથી મારા તથા તેમના વિચાર
ના ઉભારા કાંહાડવાને તથા મારૂ તથા તેમનું નામ હમેશા
રાખવાને બનતા પ્રયોજને આ લઘુ ગ્રંથ બાહાર પાડયો
છે. મને કવીતાનુ તથા પીંગળનુ કાંઈ પણ ગ્નાન નથી તે
મ મેં વધારે કેળવણી પણ લીધેલી નથી તેથી આ પુસ્ત
કની અંદર ઘણી ભુલો હશે તે ઉપર વાંચનારા સાહેબો
દયા નહી આપતા સુધારી વાંચશો એવી મારી આશા છે.

આ ચોપડી છપાવવાને મને સેહેરાભાઈ ગોવાંદજી
તથા સુંદરજી હકમચંદ તથા મુળજી તરભોવન તથા કપા
શી સેહેરાભાઈ ચતુર તથા સરકારી ગુજરાતી નિશાળના
પેહેલા આસીસ્ટંટ દામોદરદાસ નથુરામ તથા વઢવાણના ર
હીશ શા. ઉજમશી કચરા વીગેરે સ્નેહીઓએ મને મદત
કરી છે તેથી હું તેમનો આભાર માનુછુ.

લી. ગફુલ ઝવેરદાસ નારેશણીઆ.

મુ૦ રાણપુર.

બનુમીયા વિરહ.

જીરે માણીગર બંધવો, એ રાગ.

દીલગીરીથી મારે દાખવુંરે, બનુમીયા જીનત નીવાસરે,
નાની વયમાં કેમ કરી, છોડ્યા દુનીયાની આશરે. દી૦ ટેક.
દુખી કરયું મારા દીલને, અતી સ્નેહથી આજરે;
સુખ મારૂં સઘળુ ગયું, નથી સુજતુ કોઈ કાજરે. દી૦ ૧
પોરબંદરમાં આપે પ્રેમથીરે, મેળવ્યો રાણાનો પ્યારરે;
છોટી ઉમરમાં બનુમીયા, કેમ કરી ભીસત તેયારરે. દી૦ ૨
સાહુખરી પોતાની જોઇનેરે, મગરૂર કદી ન જણાયરે;
ગુસાને પોતે ગણ્યુ નહી, ઇમાની રહેતા સદાયરે. દી૦ ૩
બાવા સરદાર મીયા જુમાનથી, ફરમાવે કાંઈ આપને કામ
અપમાન આપે કરયુ નથી, એવું અહલ ઇમાનરે. દી૦ ૪
લાડ કોણ લડાવશેરે, દુખમાં કરશે કોણ ભાગરે;
હીમત મને કોણ આપશે, ગયો મારો હીમતનો બાગરે. દી૦ ૫
વીવીધ વિદ્યા શીખીયારે, તેનો શું કરૂં વીસ્તારરે;
ઉરદુ ફારસી ને આરબી, ઇંગલીશ×નો હતો વીચારરે. દી૦ ૬
ભાષા શીખ્યા ઘણી ભાવથીરે, ઘણી ઉમંગથી આપરે;
વીચાર કરૂં છું દીલમાં, બહુ થાય છે વીલાપરે. દી૦ ૭
અલીનો પ્રેમ જેવો આપનોરે, માટે સ્વર્ગની જાગરે;
વીસારી નહી મુકશોરે, કરી રાખજો માગરે. દી૦ ૮
મુકામ સાધીને માહરોરે, બનુમીયા તમારી પાસરે;

× ઇંગ્લેંડ વધારે ભણવાનો.

નકી કરીને રાખ્યુંજોરે, મળવાની છે આશરે. દી૦ ૯
થોડા દીવશની વાતમાંરે, કયાં થઈ ગયા ગુમરે;
આવવું થશે જ્યારે માહરૂરે, ત્યારે ત્યાં સોધવો મુકામરે. દી૦૧૦
નામ તેનો નાશ થશેરે, શાસ્ત્ર કરે છે પોકારરે;
મોટા મોટા મરી ગયા, રહે છે નિતાંના વિચારરે. દી૦ ૧૧
ઊંચુ કુલ આલમ સાહેબનુરે, સાહી સૈયદ ખાનદાનરે;
સ્નેહ મેળવના સરવથ, કલેશ ધરે નહીં કાનરે. દી૦ ૧૨
ફતેઅલીએ દખિયું રે, સૈયદ અલી સહીતરે;
ભાઈ મને બહુ સાંભરેરે, જોઈ એની નેકીના રીતરે. દી૦૧૩
દરદ મન કીધુ બાવા સાહેબનુંરે, તમારા વેણના કટારરે;
માંગી બપા તમે સ્નેહનું, એક પ્રેમનું હથીયારરે. દી૦ ૧૪
ગમ મુઝાય છે માહરૂરે, બનુમીયાં સૈયદ સુજાણરે;
ભાઈ આવો કોણ ... ,નથી રહેતુ નીરમાણરે. દી૦૧૫
દસ ગફલ તું દીલમાંરે, શોક તજને શરીરરે;
બનુંમીયાં છોડી ગયા, નકી હશે સ્વર્ગમ તીરરે. દી૦ ૧૬

શેઠ સગાળશા સત્યુંન શોધે, એ રાગ.

ફરી હવે બનુમીયાં જેવોર, માત્ર નહીં મળે એવો. ટેક.
સ્નેહ જ્યારે પેહેલો કરીને, પ્રેમથી વાધે પ્રીત;
હેત જ્યારે જુદુ પડે ત્યારે, ખેદ થાય વા પ્રીત. ફ૦ ૧
નોકરી ઉપર પોંહોંચતા ને, શીતળા કાઢવા કાજ;
કુછ ડોલેરાએ દબાવી દીધા, બનુંમાયાંને આજ. ફ૦ ૨
જસદણથી પોતે રાણપુર આવ્યા, ને આવ્યા પોતાને ઠામ;
નાર મુકીને તેડાવો બાવાને, ભેલા કરવાને સલામ. ફ૦ ૩
બાવાને પોતે સલામ કરીને, બોલ્યા વાકય એક;
બોલ્યું માફ માફ કરજો, ગુના કર્યા અનેક. ફ૦ ૪

તમારૂ બાવા સુંણીને, તપશ્યાં છુટયું નીર

એવું જાણીને હિંમત આપી, આપી હૈયામાં ધીર. ફ૦ ૫
છાની જરાય છે સ્નેહ થવાને, નયણે વરસે નેહ;
દીન દીન પ્રતે દુખ વધે છે, ને દુખી થાય છે દીલ. ફ૦ ૬
જાઈએ સૌ ભેળા બેસીને, જ્યારે જાણે જ્યારે વાત;
દેહ તજી દુનીયામાંથી, ગયા અનુમીયાં ભ્રાત. ફ૦ ૭
સ્નેહ પેહેલો બહુ કરીને, પાછળ કીધો નીરાશ;
ચિંતા રહી માહારા દીલમાં, કહે છે ગફુલદાસ. ફ૦ ૮
અનુમીયાં ભાવ ધરાને, દોસ્તને કીધો નીરાશ;
દીલગીર થયું દેહ વિશે, હવે થઈ રહ્યું ઉદાસ. ફ૦ ૯
આવું હતું નહિ રે અનુમીયાં, મને તેડી જવોનો ભ્રાત;
જાણું તમે એ ચરચા નહિ ને, છેલ્લે દેગટ વાત. ફ૦ ૧૦
ગીત તમને ગળવા તણા, મનમાં પુરા પ્રેમ;
જાણીને હતા મુજ વડવા તણું, આપની સારી ફેમ. ૧૧
અનુમીયાંના બોલના ને, રૂદે થાય ભણકાર;
છાની કલાક છુપતી નથી, ને દુખ થાય અપાર. ફ૦ ૧૨
કષ્ટ કયા કહેવી કોણ કને, ગાંડાને સઘળી વાત;
ઈશ અરજ રૂદે ધરીને, મેળવ અનુમીયાં ભ્રાત. ફ૦ ૧૩
પ્રેમ મારો પુરણ કરાવો, આવો અનુમીયાં સખ;
નીતી તણું તો ભાષણ કરાને, રૂદે ઠરી રળીયાત. ફ૦ ૧૪
સવળ મારો આપ સુણીને, ઉત્તર દેતા આપ;
બોલવું મારૂ ત્રપા થશે, હવે કરશું વીલાપ. ફ૦ ૧૫
લેગા થવું છે જીવનમાં, ને વીસારશો નહિ વીર;
છોડીને આપ ચાલ્યા ગયા, ને ગફુલ થયા દીલગીર. ફ૦ ૧૬
પ્રેમે કરી આપે પુરી કરી હશે, નીતી વીજયની વાત;
આપ વીના કોણ સુણાવે, સત્ય નીરંતર રીત. ફ૦ ૧૭
સઘળી વાત સંભારશું જ્યારે, દુઃખી થાય છે દીલ;

બોલાવી લેજો બનુમીયા, તમે જરા ન કરશો ઢીલ. ફ૦ ૧૮
ચીંતા જેના ચીતમાં પેઠી, રોજ શરીર સુકાય;
બનુમીયાના બોલની વાણી, પ્રીતી કેમ રુકાય. ફ૦ ૧૯
ગાયા તમારીએ મોહ પમાડયો, ચુરી કદી ના ચુકાય;
તમારા કાગળો કાળજું કાપે, સ્વપનામાં છબી દેખાય. ૨૦
પ્રીતી હતી બનુગોપા સાથે, ગળશે પ્રભુની પાસ;
ગળવા તણી તો હુમમ મનમાં, કહે છે ગફુરદાસ. ફ૦ ૨૧
કલ્પના કેટલી કરવી મારે, વીશેશથી વાધે રાગ;
ખાધું પશે ખાણી તણું, આપણે એટલો જોગ. ફ૦ ૨૨
નીરભે થઈને આપ રહ્યા છો, ઈશ સાહેબની પાસ;
ભુલ વીરહની સુધારવા ને, ભાખે છે ગફુલદાસ. ફ૦ ૨૩
દુષ્ટ કોલેરાનો દુઃખનો જાજો, ને થાજો સઘળો નાસ;
મીત મારાને દબાવી દીધો, ને ગફુલને કર્યો ઉદાસ. ફ૦ ૨૪
કોલેરાનું કારણ સોધવા, ને સરકારે કાઢયું ધનાગ;
પુરાણ ભાળ પડી નથી એની, ને ખરચેલ ઝાઝા દામ. ફ૦ ૨૫
સવાલ મારામાં ભુલ પડી હોય તો, સવળો કરતા સાર;
એકવાર આવો બનુમીયા તમે, પુરણ રાખી પ્યાર. ફ૦ ૨૬
તાલમનામું શીખવવા તણું, ને વચન કર્યું તું નિરમાણ.
ભુલ સવાલમાં જો હોય મારા, તો સુધારી કરો સુજાણ. ૨૭
ઝાઝા દીલાસો કોઈ ન દેતા, છેલ આપ્યો કપમ.
હીરા રૂપે આપ બન્યા હો તો, હું બનું રૂપે હેમ. ફ૦ ૨૮
જળ રૂપે આપ બના હો તો, હું મછ રૂપે થઈ જાત.
ઈશ કળા કળાતી નથી. હાલા શી કરવા વાત. ફ૦ ૨૯
દુખી દીલ તો મારૂ બન્યું છે, જાણું બનુગોપાર વીર.
પ્રેમ સંભારૂ છું આપ તણો, ત્યારે હૈયું નથી રહેતું ધીર ૩૦
ફાધા મયા તેની ગમ નથી, ને સુજતું નથી કાંઈ કામ.

મુંઝાઈ રહ્યો છું દીલ વીશે, ને જાતા સ્નેહનો સાજ. ફ૦૩૧
નીતી વીજ્યની ચોપડી રચવા, પુરાણ હેતા હામ.
હામ તણી તો મુંઝવણ મુકીને, કરો સદા શુભ કામ. ફ૦૩૨
એવુ વચન તો આપજ હેતા, ને હવે કોણ કર સંભાળ.
ખાસ ગફલની કોણ હવે, નીત કરે રખવાળ. ફ૦ ૩૩
સાર કરીને સોબત્તી કેરી, બોલાવી કરો ખરખાસ.
વીશેષ પ્રેમ સંભારી બનુમીયા, નાંખી રહ્યો છુ નીશાસ. ૩૪
રોવુ કેટલુ બનુમીયાને, ફરે મારો શાદ રોષ.
સુખ ઈલાજ ઘણા કરૂ, પણ બનુમીયા તુલ ન હોય. ૩૫
એક પુત્ર બનુમીયાને હોત તો, વામત મારા વંલાપ.
મીત્ર ગણ્યા હું તેને માનત. વામત મારો સંતાપ. ફ૦૩૬
ઈશનુ ધાર્યુ તેજ થશેને, કરોને કરોડો ઉપાય.
બનુમીયાના મેળાપ વિના, ગફલ નીત મુઝાય. ફ૦ ૩૭
સુધારામાં ભાવ તમારો, સજનો ઉચારે સત.
બાળ મંડળો સુની પડીને દીલગારી દાખે છે નીત. ૩૮
મંડળોને ઊંચી કરવામાં હતી હજારો હામ.
દેખુ નહીં હવે બનુમીયા, કાંઈ સુજે નહીં કામ. ફ૦૩૯
પ્રેમનુ પાન પેહેલુ પાઈને, સુખી કરતા મારૂ મન.
બનુમીયાના વીજોગથી, દુખાં છુ રાતને દીન. ફ૦ ૪૦
પરદેશ હોય તો પત્ર મંગાવુ, સઘળા જાણુ સમાચાર.
ઈશ આગળ કોઈનુ ના ચાલે, કરુ ઉપાય હજાર. ફ૦૪૧
સોબતી વીના સુનુ લાગે છે, હાટ બજાર હરેક;
બનુમીયાના મેળાપ વીના, સુનુ લાગે છે છેક; ફ૦ ૪૨
દુખથી દહાડા કાડુ બનુમીયા, કષ્ટ કહ્યુ નવ જાય;
સોબતી વીના કેવી રીતે, સુખ શી રીતે થાય. ફ૦ ૪૩
ચોખુ ચીત દીસે નીરંતર, પ્રેમ ભરેલા નેણ;

રૂવીનીના જેવા વાકય બોલીને, હીતના કહે કેણ. ફ૦ ૪૪
મીત્ર દુઃખ જો દીલમાં જાણે, તો સુખ ના લેતા લેશ;
હેતે કરીને હીમત આપે, સમાવે સઘળો કલેશ. ફ૦ ૪૫
હીતની વાત કહેવી મિત્રને, કે સુખ જેથી સદા થાય;
કુર વીચારેથી દુર ચાલતા ને, જુઠમાં કદી નવ જાય. ૪૬
મીત્રને સદા સુખ પમાડે, ને શાંત નીત ચાલનાર;
સુધારાનો બોધ કરવાને, સરજ્યો હશે સરજનહાર. ફ૦ ૪૭
કલેશ કરે નહી કોય સંગાથે, ટુંકારો કરે નહીં તેહ;
ઉદાર ને નીરમળ એનું, સંતોષી દીસે દેહ. ફ૦ ૪૮
પ્રભુએ આવો મીત્ર મેળવાં, પમાડયો પુરો સંતોષ;
મીત્ર મારો દેહ તજવાથી, થાય સદા બહુ રોશ. ફ૦ ૪૯
બાહ્યજગમાં ભાવ દેખાવી, પ્રેમથી કરતા પોકેલ;
તવી જાતની ભુલ દેખીને, બોલે મધુરા બોલ. ફ૦ ૫૦
મીત્રને સદા સુધારવાને, વદતા વાણી અનુપ;
બજીચારીને દુષ્ટ પ્રમાણે, ભલે હોય મોટો ભુપ. ફ૦ ૫૧
બારાગ્રુ જેને ભાવથી કહે, પ્રીત તેને ચોગ્ય જાય;
કુગુણ દેખો દુરથી નાસે, સદગુણ ચહાય સદાય. ફ૦ ૫૨
આળશ લેશ તો દીસે નહીં, ને ઉદ્યોગી રાખના અંગ;
નવરૂ જેને રહેવું ન ગમે, ન ગમે કદી કુસંગ. ફ૦ ૫૩
સ્નેહ વધારીને શોક વમાડી, ને લોકમાં મેળવી લાજ;
મીત્ર એવો મળે નહીં જગમાં, બનુગીયા તુલ આજ. ૫૪
પુરણ પ્રેમથી પ્રભુને પામે, નીરભે રહ્યા હશો વીર;
દાસ ગફુલ કહે આ જગમાં, ધન્ય બનુમીયાં પીર. ફ૦ ૫૫

મનહર.

બનુમીયા માદી બરદાશ બહુ રાખી બેશ,
રાતદીન બરદાશ એવી કોણ રાખશે;

ગામ વડે ભાઈ (માળી આવતો તું ભેટવાને,
ભેટવાને આવાં કોણ ભાઈ કહો આવશે;
નાની વયે નીયમ શીખ્યાં લીધા નીશળમાંથી,
નાની વયે નીતી તણાં, પાઠો કોણ નાખશે;
મફલ હું ગુણ ગીત મુખથી ઘણાં શું ગાઉ,
મારૂ ખળભળના ભેદ કોણ હવે રાખશે. ૧

સોરઠો.

સ્નેહીનો સંગાથ, મેલી કરો મુસાફરી;
વસમી આગળ વાટ, વીરા કેમ વટાવશો. ૧
મન મારૂં મુઝાય, અકળામણ આવે અતી;
ચિત્ત મળવાને ચ્હાય, પીડા વાધે પેટમાં. ૨
રાત દીવશ રળ પાન, વાત કર્યા થાતાં વીરા;
વીરા એવાં વાત, વીસારી નહો વીસરે. ૩

મનહર.

વામા તણા વિરહની, વેદના વિસારીયે તો,
વામા ફરી વરવાથી વેદનાય વિસરે;
દામ ડુબવાથી થકી દીલગાર થાય પણ,
ધન મળ્યા પછી કોણ શોક મનમાં ધરે;
દરદીને દરદની પીડા થાય દેહ તેહ,
હજાર હકીમોથી હકીમ પીડ હરે:
ભાઈ અને ભગની તણા વિરહ ભુલાય પણ
વીરા તણા વિરહની વેદના ન વિસરે. ૧

સોરઠો.

વરસે છે વરસાદ, મહેલ લગાર ગમે નહીં;
અંતર આવે યાદ, સ્વપ્નામાં પણ સાંભરે;
ર,ભાળ્યું નિબળ ,પડાનું [illegible] સ્વભાવમા

વિવેક ભયા વિચાર, હતો હિમવંતો હિરો;
વિરા તુજ વખાણ, કવિતામાં હું શું કથુ,
મળશે અહીં તહિ માન, ગફ્લ તને બહુ મન ગમ્યું.
વીરા તુજ વિજોગ, સાલે છે બહુ શરિરમાં;
ભાઈ કરમના ભોગ, મિત્ર જતાં આજે મળ્યા.

મનહર.

ભાઈ તું ભરોસે રહી, ભેટવા ન રહ્યો ભાવે:
જુનથી ભલાઈ તજી, તજી ગયો ભાઈને;
વાર વાર આવકાર, આપીને અનેકવાર:
સંગીત કરી તેં સારી, સ્નેહની સગાઈને;
ઘડી એક હેત તેં, ઘટાડયુંનહી ઘટમાંથી:
પરમ વધારી પ્રીત પ્રેમરસ પામીને;
મનમાં જુદાઈ રાખતો, ન મીત્રતાઈ મુકી;
મુસાફરી કરી આજ, મુકી મીત્રતાઈને.

સોરઠો.

ઉઠી ગયો આધાર, મીત્ર લુટાયો માળવો;
સુનો આ સંસાર, અનુભીયા લાગે બહુ.

ઈંદ્રવિજય.

શું કરવા રડીને મરીયે, કરીયે ગમ શોકનો શું કરવા;
શુકરવાર ન શોકથી થાય, શરીર બગાડિયે શું કરવા;
શું કરવા ડરીએ મરવાથી, ને કાળ કરાળથી શું કરવા;
ભાવ વડે ભગવાન ભજો, મન મેળત જો સુખથી મરવા.

સોરઠો.

જાય તે જન જાય, રડતાં જીવ તું નવ રહે;
થવાનું તે થાય, કુદરતની એવી કળા;
શોકે તન સુકાય માર પડે મરનારને:

મરનારો મુઝાય, જંપ વળે નહી જીવને;
શાણા કરે ન શોક, વિશ્વ વદે એ વારતા;
પુરૂષ ન મુકે પોક, ભુલાંને ભગવાનને:
રાગ કાઢી રડનાર, ભાસે ભોળી ભારજા:
મરદ ન મુકે મદાર, હીમત તજી હમેશને;
વિરા મારી વાટ, હોંસ ધરી જો જો હજી;
ઘડયો પડેછે ઘાટ, અંતરમાં એ આણીને;

મનહર.

હરેક માણસ છે હેતુ તાણું હેત મોટું હોય,
ભાળી અવધી મેં ભાઇબંધ તણા ભાવની;
પૃથ્વી ઉપર પંચ કાવ્ય વખાણાય પણ,
કીમત કરયા વિના કરૂણારસ કાવ્યની;
ગફલ આ ગ્રંથ મધે, મોટા ગુણ એવા ગણી,
ઉતાવળી કરી મેં ઉદાશીની ઉદાવણી;
વિરા તણા વિરહની વેદના વિચારવા,
બાંધી બુક બનુમીયા વિરહ બનાવની.

સોગાણ.

અગાઉથી મદદ આપનાર સાહેબોનાં નામ.

રાણપુર.

૫૦ મેહેરખાન સેયદ સરદાર મીયાં નાના મીયા મીનબા સુપ્રીનટેન્ડેન્ટ આસીસ્ટંટ પ્રાંત ઝાલાવાડ, હાલાર.
૨૫ સૈયદ ફતેઅલીસરદારમીયાં
૨૫ સૈયદ સૈયદઅલીસરદારમીયાં
૧૫ દ. કુવરસંગ આલમભાઈ
૧૨ વડોદરીયા હુજરતશી જીવરાજ
૧૦ લલુભાઇ ગેવિંદજી
૧૦ સુંદરજી હકમચંદ
૮ પરમાર કનુભાઈ પીરભાઈ
૮ સૈ અબ્બાસઅલી મખાનસાહેબ
૫ ક્રીપાસંકર કાશીરામ
૫ બુલખીભાઈ ભાડજીભાઇ
૫ દરબાર મથાભાઈ રૂપાભાઈ
૫ સૈ. નજરઅલી મીરસાહેબ મીયાં
૪ દ. બાપાભાઈ સબળસંગ
૪ પ. હતુભા ભોજાજી
૪ દ. બાગજીભાઇ લાલભાઇ
૪ દ. જીવાજીભાઈ બાપાભાઈ
૪ વ. મુળજી ત્રીભોવન
૩ પ રૂપાડભાઈ પુંજાભાઈ
૩ શા. વ્રજલાલ કાનજી
૨ શેઠ ફરદુનજી નસરવાનજી
ભાવનગર ગોંડળ રેલવે પોલીસ ઈનસપેકટર
૨ નાગર પુરૂષોતમ શાહ
૨ દ. મોનાભાઈ લાખાભાઇ
૨ દ. કાળુભાઈ મગદુમીયાં
૨ દ. દેવાજીભાઇ વખતાભાઇ
૨ દ. ફતેભાઈ અચરતભાઇ
૨ ત્રી. મગનલાલ વિશ્વનાથ
૨ ત્રી. મોહનલાલ પીતાંબર
૨ પ. અમરસંગ પથાભાઇ
૨ કપાસી લેરા મતુર
૨ શેઠ ગોકળ આણંદ
૨ મુખી કળુભાઈ મગુભાઈ
૨ રાણપુરથાણાના સુબેદાર ૪
મામખાં ડોસેખાં
૧ શા. નાનચંદ મુળચંદ
૧ દ. બુલાખીભાઇ પુંજાજી
૧ શા. પેમચંદ હકમચંદ
૧ શા. શીવલાલ હીરજી
૧ આણંદલાલ હરગોવિંદ
૧ શા. મગનલાલ નારાચંદ
૧ શા. લખુભાઈ ખોધા
૧ શા. કપુર કુંવરજી
૧ શા. હુજમશી પુરશોતમ
૧ દવે ગોકળ શીવશંકર
૧ લખુભાઈ પુંજાભાઈ
૧ શા. હુજમશી ઓઘડ
૧ શા. કરશનજી અભેચંદ

૧ હરીલાલ ખીમચંદ
૧ સુતાર. ધનજી દામોદર
૧ સુતાર કલ્યાણ વેલા
૧ શા. જેમચંદ જસરાજ
૧ શા. નારાણ સંઘજી
૧ શા. જીવરાજ હરીભાઈ
૧ મશાલાવાલા. વોરા, ગગાદ અલી ફીકાભાઈ
૧ મુલમુલા. અગજીભાઈ બાપાભાઈ
૧ શેઠ. માધુ મોના
૧ ગાં જગનનાથ વિશ્વેશ્વર
૧ શા નાગર જસરાજ
૧ દોશી ઉજમશી પરભુ
૧ વરધમાન ચત્રભુજ મારફતી આ રાણપુર સ્ટેશન.
૧ હમીરજી કાનજી હેડકાનસટેબલ રાણપુર સ્ટેશન.
૧ સ્ટેશનમાસ્તર. રામપરતાપ સીંગ રાણપુરેના.

કોડીનાર

૧૫ રા. ફુલચંદ મુળજી પો. મા
૧૫ વકીલ. ઉમેદરામ અભેરામ
૧૫ વેકસનેટર. ખુલાખીદાસ ઝવેરીદાસ
૧૦ રા. જસરાજ રૂપાભાઈ કા.
૧ વકીલ કમળશાં ગોરધન

સાવલા.

૧૦ રામસંકર દયાશંકર

૧૦ મે. મણીપતરામ હીરજી

અમદાવાદ

૧૦ રા. છોટાલાલ ભુખણદાસ
૫ રા. મગનલાલ છોટાલાલ
૨ રા. અચરતલાલ છગનલાલ
૨ રા. માધુભાઈ ગંગારામ
૨ રા. નારાણદાસ દેવચંદ
૨ રા. કેસવલાલ માણેકચંદ
૧ રા. બાલાભાઈ નગીનદાસ હેડ કોનસ્ટેબલ પોલીસ
૧ રા. નારાણભાઈ કાલીદાસ
૧ રા. કાળીદાસ સાકળચંદ ટી. પ્રે. ના માલીક
૧ રા. જેસંગભાઈ ભીમસંગ
૧ રા. ચકલભાઈ મુળદાસ.
૧ રા. વાડીલાલ ઉમેદચંદ

અમદાવાદ ટ્રેનીંગ કોલેજ

૧ રા. હરજીવન સુંદરજી
૧ રા. કરમચંદ હીરાચંદ
૧ રા. સાગળભાઈ જીવાભાઈ
૧ રા. મોતીભાઈ ભગવાનદાસ
૧ રા. દજીભાઈ ગીરધરભાઈ
૧ રા. કાળીદાસ ભગવાનદાસ
૧ રા. જીવાભાઈ ખડુચર
૧ રા. રણછોડ લાલદાસ
૧ રા ચુનીલાલ જેચંદ માહેદ વીઆ. હાઈસ્કુલ

લીંબડી.

૧૦ વાઘજી હરીરામ

૫ ત્રીભોવનદાસ કાળીદાસ
૧ મગનલાલ ઝવેર નં. ૨ નિ.
૧ મગનલાલ મોતીચંદ તલ
થાણીયા.
૧ શીવનાલ ચતુર વોરા
૧ મોહનલાલ વખતચંદ શાહ
૧ મોહનલાલ ચતુર કોઠારી
૧ સોની માણીલાલ રામજી
૧ શા. દેવશી ડાહ્યાભાઈ
૧ શા તલકશી અમરશી
૧ રાવળ નર્મદાસંકર ગોધડ
૧ પ્રભુરામ ઈશ્વર ત્રીવડી
૧ ભાઈચંદ નાનજી શાહ
૧ મોહનલાલ ઝવેર નં. ૨ નિ.
મુંબાઈ.
૫ શા. ખેલાણી ખીમચંદ રવજી
૪ શા. જીવરાજ કુબેર આર્ય.
૪ શા. ખેચરલાલ કુબેર
૧૦ ખેચરલાલ વાલજી
૧ સવજી મનજી
૧ કેશવજી જેરામ
૧ હરજીવન વજેરામ
૧ કાનજી ગોકળ
૧ ભીખા ખીમા
૧ કુંવરજી શામજી
૧ મુળજી વસ્તા
૧ દના હરજી
ભડીઆદ.
૨ લેહેરાભાઈ જીવણદાસ મેહે.

૧ ડા. છગનલાલ હરજીવનદાસ
૧ પટેલ ખેચર હરી મુખી
૨ છગનલાલ દામોદરદાસ આ.
૨ નરભેરામ કાશીરામ.
૧ તારાચંદ સેઠુરાભાઈ
૧ ત્રીભોવન પ્રાણજીવન
૧ મહાદેવ કરસનજી
૧ વાલજી આશારામ
૧ ત્રીવાડી મુળજી ભોગેશ્વર
૧ શા ઈશ્વરલાલ માવજી
ઉમરેઠ.
૨ સૈયદ અમરૂદીન નથુમીયા
ઉરદુ સ્કુલ આસીસ્ટંટ
ધોળેરા
૧ સુ. સા. ખુમાનસંગ જેઠી
ભાઈ અ. મા.
૧ ઠકર ગીરધરલાલ લખમીચંદ.
૧ છગનલાલ માવજી
૧ કલ્યાણજી રતનજીભાઈ
૧ લખમીચંદ ઝુઝા
પોરબંદર.
૨ ડાકતર કેખુશરૂ એદલજી
૨ જેશંકર આદિતરામ પો. સુ.
૨ વકીલ પ્રાગજી મોનજી
૧ ડા. રાગજી પ્રાગજી
૨ નારણજી મખવજી કપોડર
૧ જીવરામ માહદેવ
૧ રામચંદ્ર નાનજી
૧ કેશવજી આણંદજી પો. સુ.

૧ મે. ભગવનદાસ અમરદાસ
૧ મોહન કાનજી
૧ શેઠ કાસમ તારમહમદ
૧ ના. કાશીરામ રામદત
૧ અ. અંબારામ મંગળજી
૧ અબદુલા કરીમ જેલર
૧ ભવાની ઇસરી
૧ શેઠ હાજી કાશમ આદમ
૧ ભીમજી દામોદર આ.
૧ છગનલાલ વશનજી

લખતર.

૩ તખતસંગજી પ્રતાપસંગજી
૧ વકીલ ઠા. જી ચતભુજ
૧ મે. પુરશોતમ સંકરજી
૧ ઠા માધવજી શામજી
૧ આ. વરધમાન જેસંગ
૧ આ. ધનજી પ્રભુરામ
૧ આ. વનજી કલા
૧ હ. કા. છોટાલાલ ગણપત
૧ ગોવર્ધસંક હરીભાઇ
૧ કા. જેશંકર શંભુરામ
૧ શીવસંઘજી નારાણસંઘજી
૧ નારણસંગ અદાભાઇ
૧ કેશવલાલ ગણપતરામ તી.
૧ દ્વારકાદાસ પોસ્ટ માસ્તર.
૧ રાયચંદ જેઠાભાઇ
૧ નારણ મેઘજી
૧ વકીલ કાશીરામ ભાયજી

૧ કરશન શંભુરામ

ધ્રાંગધરા.

૧ દવે બાળાશંકર રામજી
૧ બ્યાસ. વ્રજલાલ રામશંકર
૧ ભાવસાર અમીચંદ નથુ
૧ દવે ત્ર્યંબકરામ રામજી
૧ મીર બના મદા
૧ ભટ ગોપીનાથ રણછોડ
૧ જ. લાડભાઇ દાદામ
૧ મહમદ
૧ ભા. વ્રજલાલ પીતાંબર
૧ ભા જેઠા ઠાકર
૧ ભટ. કેશવલાલ રેવાશંકર

ધંધુકા.

૧૦ સૈ. બાપુસાહેબ અમીરમીયાં
૮ સૈ. ગુલામનબી ધસેટામીયાં

હળવદ

૨ વોરા. [illegible]
ની. ઠી. કો. ઉ.
૨ મે. હરજીવન વિઠલ
૨ ગાંધી રાજપાળ મોતી
૧ પા ઓધવજી કરસનજી
૧ પ્રભાસંકર પ્રભુરામ
૧ ગાંધી રાજપાળ મોતી
૧ મે. ઠાકર ડોસાભાઇ
૧ દવે દેશવજી હીરજી
૧ આ. પુરશોતમ રણછોડ
૧ દવે લીલાધર સીવશંકર

૧ મે. ભાઇશંકર વિશ્વનાથ
૧ પં. મોતીરામ ઇશ્વર
૧ આ. પ્રભુરામ ગંગારામ
૧ પં. માધવજી પ્રાણજીવન
૧ દવે કેવળ પીતાંબર
૧ વોરા. ખેતશી ટાકર
૧ આ. પીતાંબર ક્રિપાશંકર
૧ ધાંધી ડાયા મુળજી

સીહાનગર.

૩ પં. ઉમીયાશંકર હીરાશંકર
૨ ભટ બાળાશંકર જગજીવન

મોરબી

૫ આ. ગણેશ ત્રીભોવન
૫ દવે ભાઇશંકર દેવકૃષ્ણ ગુ. ટે.
૫ એ. માધવજી સુંદરજી પ. વે.
૧ મે. અંબાશંકર રણછોડ

ચુડા.

૫ મે. લખુભાઇ જેઠાભાઇ
૧ નરશી રાયચંદ માચડા.

કુડલા.

૫ રાણાશ્રી કાલુભા દરબાર
૧ ઠા. નથુ માનજી.
૧ લાલચંદ નથુભાઇ
૧ પા. મોહનલાલ છગન
૧ કે. મણીશંકર જેઠા
૧ સુ. મોતી પ્રાણજીવન પો.
૧ કા. ગણેશ દેસા
૧ મે. જમનાદાસ વીઠલ
૧ જોશી ભુરા રણછોડ
૧ જોસી ગવરીશંકર મીઠા
૧ રજપુત. ગોવાલસંગ લખમ
ણશીગ હવાલદાર જામનગર

રાણાવાવ.

૫ આ. પ્રભાશંકર હરીશંકર
૧ તળાટી ભવાન જગજીવન
૧ જોશી ભવાનીશંકર જીવરામ
૧ રવાજી જીવાણજી
૧ જ. રજુમીયાં આગદમીયાં
૧ ફકીર ગુલાબશા
૧ મે. ભવાનલાલ વીદ્યારામ
૧ આ. ભુપજી વસરામ
૧ સોની નારણ ભગવાનજી

વઢવાણ કાંપ

૧ ત્ર. ભગવાન લાલજી
૧ શંકર મોરાર
૧ સીદુ
૧ શા. નાનજી હરીભાઇ
૧ શા. છગનલાલ જુઠાભાઇ
૧ શા. મોહેચરદાસ નથુભાઇ.
૧ ત્ર. કાનજી વનેશ્વર
૧ શા. હરખચંદ સુંદરજી
૧ શા. જીવન શાકરચંદ.
૧ છગનલાલ પ્રભુદાસ

બોટાદ.

૨ વસાણી છગન ગલા
૨ શા. સુખલાલ વીરચંદ

૧ ગોર જી વાડોરસા મે. આ.
દોડ
૩ મે. બુબભાઇ ગલુકભાઇ
૧ સૈયદ ગગજી ખાનજી
૧ દવે. મયાશંકર હરીશંકર
અલઉ
૨ ખાચર ઠેબા
૨ ખાચર મોંમલ વસેરા
૧ ખાચર ગેભલ ભણુ
૧ શા. કરશા ગાંગજી
૧ ડો. મુળચંદ મેતીચંદ
નાગડકા.
૧ મે નરસીદાસ પ્રગાનંદદાસ
૧ જેભ ધરસી હકા વિદ્યારથા.
૧ ભોખા નાનજી
૧ ખા. વાઘાભાઇ ભલાભાઇ
૧ ખા. વીસાગણુ જેઠા.
૧ ગોસલીયા લલુ વાલજી
૧ ધીભણુ કગળશી ગો.
સોલદા
૧ ડો. ફુલચંદ ખીમજી
૧ સુ. ભગવાન પીતાંબર
સાણંદ.
૧ શા. મગનલાલ મલુકચંદ
૧ શા. જીવણ પોપટભાઇ
૧ ગાંધી દચરા નથુભાઇ
૧ મેતા જીવણ ચુનીલાલ
૧ શા. સાંકળચંદ છગનલાલ

૧ મેતા મગન માનચંદ
૧ મેતા જેઠાલાલ હરજીવન
૧ શા. ધનજી ડોસાભાઇ
ભાવનગર
૫ પટેલ ગીરધરદાસ ઝીણા
૫ પટેલ ગીરધર લખમણુ
૫ શા. છગનલાલ ભગની
૫ પટેલ બાપુજી નાનજી વી.
૫ પટેલ ત્રીકમજી
નાગનેસ.
૫ મે ગોવનજી પરશોતમ
૨ ડા. જગનનાથ ફુલજી
પાલીઆદ
૨ પા. વખતચંદ ડોસાભાઇ
રાણપર
મેહેરબાન વીટલ એન્ડ કંપની.
૨ શેઠ કેશવલાલછગનલાલ કા.
૨ શા શીવલાલ વીરચંદ
૨ ગોઝી સીવલાલ કાસેરદાસ
જીન બનાવનાર
૨ ઍંજીનડ્રાઇવર આણંદજી
મુલજી
૨ કમરઅલી અસરફઅલી
અંજીન સાફ કરનાર
રાજકોટ
૧ રા. અવીચળ અભેચંદ સે
ધાણી હાઇસ્કુલના કલાર્ક
ગોંડલ

૧ રા. નરભેરામ કરશનચંદ કોઠારી હા. આ. ગા. રારા
૧ રા. દામોદર વશરામ પારેખ પેઠા. કા.
૧ રા. નેમચંદ મોરારજી મેહેતા.
૧ રા. ગોવીંદજી ખુશાલચંદ દોસી
૧ રા. ઘેલાભાઈ પુંજા મોરબ્યા
૧ રા. ભાવસાર આણંદ ગલા પલીઆદ
૧ રા. ભાવસાર વલભજી મેરારજી બોટાદ.
૧ રા વલભજીભાઈ ધનજીઈ મા. ઈં. આ. ૭ વીસીગમા.

આ શિવાય વઢવાણથી ઉજમગરી કપરા તરફથી રૂપીનું લીષ્ટ આવ્યું હતુ ણ ખોવાયાથી દાખલ કરુ નથી

જાહેર ખબર.

વૈદકીશાન અથવા તબીબ તારીફ એ નામના પુસ્તકના હેંડબીલો છપાવવાના છે તેમાં દાકતરોની તારીફ તથા ઊંટવૈદોથી થતાં નુકશાન વીગેરે છાપી બાહાર પડાવનો મારો વીચાર છે. આ ચોપડીમાં મારૂં આંખનું દરદ મટાડનાર લશકરના દા. રૂસ્તુમજી બીખાજી તરફનો મોટો આભાર તથા બનુમીયાં કુષ્ટ ફેગળીઆથી (કુ સેરૂ) સ્વર્ગવાસી થયા તથા જે ગામોમાં ઇસ્પીતાલો નથી તેમાં થતા ગેરફાયદા તથા ઇસ્પીતાલોથી થતા ફાયદાનો ઘણોક સમાવેશ કરવામાં આવશે વધારે હકીકત હેંડબીલો ઉપરથી ખબર પડશે. તેની કીમત રૂ૦-૩-૬ રાખેલી છે.

બનુમીયાં આવતી એ નામની ચોપડી શુદ્ધ કરવાને લીંબડીના કવી ભવાનીશંકર નરશીરામને આપેલી છે તેમાં નીતી, સત્ય, પરોપકાર, દેશીકારીગરી, તથા માણસોનો મુખ્ય ધર્મ વીગેરે દરેક લાભકારક હકીકત માણસોને વાંચવાને લાયક છપાવવામાં આવશે. તેની કીમત રૂ૦-૨-૦ રાખેલી છે.

લી૦ શા૦ મકુલ ઝવેરદાસ નારેચાણીયા.